PEMBIAYAAN AWAM NEGERI KEDAH

Abdul Rahim Anuar
Rahimah Majid
Sekolah Ekonomi dan Pentadbiran Awam

Analisis terhadap hasil dan perbelanjaan negeri telah menunjukkan bahawa kedudukan fiskalnya sentiasa mengalami defisit. Kertas ini juga cuba melihat sejauhmanakah penglibatan kerajaan negeri, menerusi belanjawannya, untuk meningkatkan pertumbuhan ekonomi dan kedudukan sosio-ekonomi rakyatnya. Peruntukan-peruntukan kewangan dalam Perlembagaan Malaysia secara tak langsung telah mewujudkan ketidakseimbangan fiskal antara Kerajaan Persekutuan dengan kerajaan-kerajaan negeri. Walaupun Kerajaan Persekutuan menyedari hakikat ini dengan memberi gran kepada kerajaan negeri namun masih wujud ketakseimbangan fiskal di kalangan kerajaan-kerajaan negeri. Ini dicerminkan oleh keterbatasan dalam pengutipan hasil dengan meluas dan menjejaskan pembiayaan perbelanjaan negeri dalam perbelanjaan mengurus dan pembangunan.

STRUKTUR DAN KOMPOSISI HASIL

Mengikut Penyata Kewangan Negeri Kedah, hasil negeri boleh dikategorikan kepada enam jenis; Jenis I adalah hasil cukai dan lesen; Jenis II adalah hasil dari bayaran mahkamah atau bayaran pejabat bagi perkhidmatan tertentu; Jenis III adalah hasil dari terimaan kerana pekerjaan yang berupa perniagaan; Jenis IV adalah hasil dari pelbagai terimaan dan jumlah tanah; dan Jenis VI adalah hasil dari pemberian Kumpulan Wang dari Kerajaan Persekutuan (lihat Lampiran A, B, C, D, E, F untuk butiran hasil yang terperinci untuk setiap jenis hasil).

Untuk memudahkan perbincangan mengenai struktur hasil negeri, Jenis I akan diklasifikasikan sebagai hasil cukai; Jenis II hingga V diklasifikasikan sebagai hasil bukan cukai; dan Jenis VI diklasifikasikan sebagai terimaan bukan hasil.

Penanalisan terhadap struktur hasil negeri Kedah adalah berdasarkan petunjuk pergantungan mengukur berapa banyakkan sumbangan jenis hasil tertentu ke atas hasil total. Ianya sangat berguna untuk menganalisa perbezaan dalam struktur hasil. Petunjuk pergantungan ditunjukkan oleh Jadula 1,2 dan 3.

Antara ketiga-tiga klasifikasi hasil tersebut, terimaan bukan hasil adalah sumber hasil yang terpenting. Bagi tempoh tahun 1980-87, terimaan bukan hasil, pada purata, menyumbangkan sebanyak 44 peratus kepada amaun hasil total. Manakala hasil bukan cukai senbanyak 29 peratus dan hasil cukai sebanyak 27 peratus. Oleh itu, kerajaan negeri Kedah sangat bergantung kepada terimaan bukan hasil.

Terimaan Bukan Hasil

Terimaan bukan hasiil (Jenis VI), sebahagian besarnya, adalah pemberian-pemberian dari Kerajaan Persekutuan. Sebenarnya, kesemua 13 kerajaan negeri, termasuk negeri Kedah, menerima pemberian dari Kerajaan Persekutuan sepertimana yang telah diperuntukkan dalam Perlembagaan Malaysia (Bahagian III, Jadual 10). Antara jenis pemberian Kerajaan Persekutuan yang terpenting di bawah terimaan bukan hasil bagi kerajaan negeri Kedah adalah;

(a) pemberian bagi jalaraya negeri;

(b) pemberian mengikut bilangan orang;

(c) pemberian daripada Kumpulan Wang Cadangan Negeri; dan

(d) pemberian pertumbuhan hasil.

Pemberian jalanraya negeri oleh Kerajaan Persekutuan adalah sangat penting dalam mempengaruhi amaun terimaan bukan hasil total. Pemberian jalanraya negeri dalah mengikut kadar yang tertentu. Pada permulaannya, kadar pemberiannya adalah sebanyak RM4,600.00 sebatu. Walau bagaimanapun kadar ini telah sisemak dalam tahun 1974 dengan kadar baru RM6,200.00 sebatu (Ayub: 1984). Kadar ini desemak sekali lagi pada tahun 1983 dengan kadar yang lebih tinggi iaitu RM9,300.00 sebatu. Di samping pemberian jalanraya negeri, Kerajaan Persekutuan juga membuat peruntukan pemberian bagi penyelenggaraan jalanraya di kawasan perumahan awam kos rendah dengan kadar RM5,000.00 sebatu, dan peruntukan pemberian bagi penyelenggaran lorong-lorong belakang dengan kadar RM2,400.00 sebatu. Bagi tempoh tahun 1980-87, jenis pemberian yang berasaskan jalanraya negeri telah menyumbangkan, pada purata, sebanyak 49 peratus kepada amaun terimaan bukan hasil.

Manakala pemberian mengikut bilangan orang menyumbangkan hasil yang kedua terbanyak sekali dalam amaun terimaan bukan hasil iaitu. Bagi tempoh tahun 1980-87 ianya menyumbangkan sebanyak 19 peratus kepada terimaan bukan hasil total. Pemberian mengikut bilangan orang adalah berdasarkan kadar yang berikut; bagi 50,000 orang yang pertama mengikut kadar sebanyak RM15.00 bagi setiap orang; bagi 200,000 orang yang seterusnya mengikut kadar sebanyak RM10.00 bagi setiap orang; dan bagi yang selebihnya mengikut kadar sebanyak RM4.00 bagi setiap orang. Walau bagaimanapun, kadar pemberian telah disemak pada tahun 1976 dengan kadar yang berikut; bagi 100,000 orang yang pertama mengikut kadar sebanyak RM20.00 bagi setiap orang; bagi 150,000 orang yang seterusnya mengikut kadar sebanyak RM10.00 bagi setiap orang; bagi 250,000 orang seterusnya mengikut kadar sebanyak RM6.00 bagi setiap orang; dan bagi yang selebihnya mengikut kadar sebanyak RM3.00 bagi setiap orang (Ayub:1984). Perubahan kadar dalam pemberian mengikut bilangan orang, secara

langsung, telah meningkatkan amaun terimaan bukan hasil untuk kerajaan negeri Kedah pada dekad 1980an.

Selain dari kedua-dua jenis pemberian yang telah dibincangkan itu, Kerajaan Persekutuan juga telah mewujudkan pemberian Kumpulan Wang Cadangan Negeri menerusi Perkara 109(b) dalam Perlembagaan Malaysia kepada semua kerajaan negeri. Jenis pemberian ini adalah untuk mengurangkan kesempitan kewangan yang dihadapi oleh kerajaan-kerajaan negeri. Bagi tempoh tahun 1980-87, sumbangan jenis pemberian ini kepada amaun terimaan bukán hasil untuk kerajaan negeri Kedah adalah, pada purata, sebanyak 14 peratus.

Untuk mengukuhkan kedudukan kewangan kerajaan-kerajaan negeri, termasuk kerajaan negeri Kedah, Kerajaan Persekutuan telah memperkenalkan pemberian pertumbuhan hasil pada tahun 1976. Pemberian ini adalah berdasarkan kenyataan bahawa kerajaan-kerajaan negeri patut juga mendapat faedah dari pertumbuhan hasil Kerajaan Persekutuan. Pemberian pertumbuhan hasil ini dibayar kepada kerajaan-kerajaan negeri jika hasil Kerajaan Persekutuan bertambah lebih daripada 10 peratus dalam sesuatu tahun tertentu dari tahun yang dahulunya. Amaun yang dibayar kepada negeri-negeri dengan itu akan berupa apa-apa jumlah wang yang melebihi 10 peratus dari kenaikan itu, tetapi tertakluk kepada kerajaan-kerajaan negeri mengikut asas yang berikut (Ayub:1984);

(i.) buat permulaannya, 50 peratus daripada amaun yang didapati itu akan diagihkan sama banyak antara kesemua 13 kerajaan negeri; dan

(ii.) baki 50 peratus dari amaun itu akan dibahagi-bahagikan berasaskan dua bahagian tiap-tiap sekepala bagi 500,000 yang pertama dari bilangan penduduk negeri, satu bahagian sekepala bagi 500,000 yang seterusnya, dan setengah bahagian sekepala bagi yang selebihnya.

Walau bagaimanapun, pemberian pertumbuhan hasil hendaklah digunakan untuk membiayai projek-projek pembangunan sosio-ekonomi antaranya adalah bekalan air, perumahan awam, pembangunan kawasan perindustrian, dan apa-apa projek pembangunan yang lain sebagaimana yang diluluskan oleh Majlis Kewangan Negara dari masa ke semasa (Ayub:1984). Bagi tempoh tahun 1980-87, jenis pemberian pertumbuhan hasil telah menyumbangkan, pada purata, sebanyak 9 peratus kepada amaun terimaan bukan hasil. Selain daripada jenis-jenis pemberian yang disebutkan di atas, pemberian-pemberian lain yang diterima oleh kerajaan negeri Kedah, begitu juga dengan kerajaan-kerajaan negeri yang lain adalah pemberian berasaskan galian yang telah diperuntukkan dalam perkara 110(3a) Perlembagaan Malaysia (Ayub:1984). Antara jenis pemberian berasaskan galian yang diterima oleh kerajaan negeri Kedah, termasuk juga negeri-negeri lain, adalah; pemberian berkenaan dengan cukai eksport timah; pemberian berkenaan dengan cukai bijih besi; dan pemberian berkenaan dengan cukai bijih lain.

Kesemua jenis pemberian ini telah diperuntukkan dalam Akta Penguntukan Hasil (Duti Eksport atas Bijih Besi) pada tahun 1962 dan Akta Penguntukan Duti Eksport

(Bijih Galian) pada tahun 1964. Akta penguntukan Hasil (Duti Eksport atas Bijih Besi) membolehkan kerajaan-kerajaan negeri, termasuk negeri Kedah, menerima sehingga ke maksimum sebanyak 10 peratus dari ad valorem atas nilai bijih besi yang dieksportkan. Manakala Akta Penguntukan Duti Eksport (Bijih Galian) memperuntukkan kepada kerajaan-kerajaan negeri, termasuk negeri Kedah, sebahagian dari duti eksport yang dipungut oleh Kerajaan Persekutuan atas bijih galian yang lain daripada timah dan besi. Walau bagaimanapun, kerajaan negeri Kedah mendapat faedah yang sedikit dari akta-akta tersebut kerana Kedah merupakan negeri yang. berasaskan pertanian dan kurang sumber bijih galian, malah sekiranya ada sumbangan hasilnya adalah marginal, berbanding dengan negeri lain seperti Perak dan Terengganu yang mempunyai galian terpenting seperti bijih timah dan petroleum (Ayub:1984). Bagi tempoh tahun 1980-87, sumbangannya kepada amaun terimaan bukan hasil adalah sangat marginal, kurang dari satu peratus.

Selain dari pemberian-pemberian yang diterima dari Kerajaan Persekutuan, kerajaan negeri Kedah juga menerima pemberian pelajaran agama, pemberian penyenggaraan Pihak Berkuasa Tempatan, dan bayaran 5 peratus kerana melaksanakan projek pembangunan Kerajaan Persekutuan dan tidak ketinggalan juga bayaran royalti Pulau Pinang menurut perjanjian tahun 1868.

Hasil Bukan Cukai

Sumber hasil yang kedua terpenting, selepas terimaan bukan hasil adalah hasil bukan cukai. Bagi tempoh tahun 1980-87, hasil bukan cukai menyumbangkan, pada purata, sebanyak 29 peratus kepada hasil total. Hasil bukan cukai ini terdiri daripada empat jenis; (lihat lampiran B, C, D dan E)

(a) pelbagai terimaan dan jualan tanah (Jenis V);

(b) bayaran mahkamah atau bayaran pejabat bagi perkhidmatan tertentu dan penggantian wang sebagai bantuan (Jenis II);

(c) terimaan kerana pekerjaan yang berupa perniagaan (Jenis III); dan

(d) hasil daripada harga benda kerajaan (Jenis IV).

Antara keempat-empat jenis tersebut, sumber hasil dari pelbagai terimaan dan jualan tanah (Jenis V) adalah penyumbang terpenting di bawah kategori hasil bukan cukai. Sumbangannya kepada hasil total bagi tempoh tahun 1980-87 adalah, pada purata, sebanyak 7 peratus. (lihat Jadual 3). Aktiviti-aktiviti yang berasaskan tanah memainkan peranan penting dalam pengutipan hasil negeri, khususnya dalam aktiviti jualan tanah iaitu premium geran dan permium lis lombong. Bagi tempoh tahun 1980-87, sumbangan premium geran dan premium lis lombong adalah, pada purata, sebanyak 65 peratus

kepada amaun pelbagai terimaan dan jualan tanah. Di samping hasil dari tanah dan lombong, pinjaman yang dibuat daripada Kerajaan Persekutuan turut juga mempengaruhi amaun pelbagai terimaan dan jualan tanah. Bagi tempoh tahun 1980-87, sumbangan pinjaman dari Kerajaan Persekutuan adalah, pada purata, sebanyak 27 peratus kepada amaun pelbagai terimaan dan jualan tanah.

Sumber hasil dari bayaran mahkamah atau bayaran pejabat bagi perkhidmatan tertentu dan penggantian wang sebagai bantuan (Jenis II) adalah juga penting dengan sumbangannya bagi tempoh tahun 1980-87 adalah pada purata, sebanyak 16.4 peratus kepada hasil total (lihat Jadual 3). Butiran hasilnya yang utama adalah Caruman dari Kumpulan Wang Bekalan Air, Cukai Taliair, Caruman untuk Perkhidmatan Pekerja Perusahaan dan Buruh Kasar, dan Pelbagai Cukai Tanah yang bagi tempoh tahun 1980-87 sumbangan masing-masing kepada amaun hasil, pada purata, sebanyak 29 peratus, 26 peratus, 23 peratus dan 13 peratus.

Manakala sumber hasil dari terimaan kerana pekerjaan yang berupa perniagaan (Jenis III) menyumbangkan, pada purata, sebanyak 3 peratus kepada hasil total (lihat Jadual 3). dengan penyumbang utamanya adalah bekalan cukai air dan bekalan air, jualan tuak, dan jualan harta kerajaan dan jualan bangunan dan barang yang tidak boleh digunakan. Apa yang menarik di sini adalah butiran bekalan cukai air dan bekalan air telah digugurkan dari senarai hasil negeri pada tahun 1983, dan butiran jualan tuak pada tahun 1978. Ini secara langsung telah menjejaskan amaun pengutipan hasil negeri khususnya amaun terimaan kerana pekerjaan yang berupa perniagaan.

Akhir sekali, untuk hasil dari harta benda kerajaan (Jenis IV), sumbangannya ke atas hasil total adalah marginal. Bagi tempoh tahun 1980-87, ianya menyumbangkan sebanyak 2 peratus kepada hasil total (lihat Jadual 3). Kebanyakan daripada hasil ini diperolehi dari penyewaan bangunan dan perkakas rumah kerajaan dan bayaran rumah rehat. Selain daripada kegiatan ini, kerajaan juga mendapat hasil dalam bentuk faedah dari simpanan-simpanannya dalam bank-bank perdagangan dan faedah-faedah dari pinjamannya kepada Perbadanan Kemajuan Negeri Kedah.

Hasil Cukai

Sumber hasil yang ketiga terpenting adalah hasil cukai (Jenis I), yang bagi tempoh tahun 1980-87 menyumbangkan, pada purata, sebanyak 27 peratus kepada hasil total (lihat Jadual 3). Hasil cukai ini terdiri dari (lihat Lampiran A).

(a) hasil, cukai dan lesen dari hutan, tanah dan galian;

(b) lesen, bayaran pendaftaran dan permit; dan

(c) cukai hiburan.

Antara ketiga-tiga jenis itu, hasil, cukai dan lesen dari hutan, tanah dan galian merupakan sumber hasil yang utama di bawah hasil cukai dan diikuti oleh cukai hiburan. Bagi tempoh tahun 1980-87, sumbangan hasil, cukai dan lesen, dan hutan dan tanah adalah, pada purata 85 peratus kepada amaun hasil cukai. Manakala cukai hiburan menyumbangkan, pada purata, 5 peratus kepada amaun hasil cukai.

Haluan Perkembangan Hasil Total Negeri

Analisis ke atas tren perkembangan hasil total, berdasarkan kadar pertumbuhannya, boleh dipecahkan mengikut tahun 1960an, 1970an, dan 1980an (lihat Jadual 4).

Dalam tahun 1960an trennya adalah stabil dan meningkat dari tahun ke tahun. Pada tempoh tersebut, pemberian-pemberian dari Kerajaan Persekutuan (terimaan bukan hasil) merupakan sumber hasil yang utama. Ini ditunjukkan oleh sumbangannya kepada hasil total negeri adalah, pada purata, sebanyak 44 peratus berbanding dengan hasil bukan cukai 29 peratus dan hasil cukai 27 peratus (lihat Jadual 1).

Tren perkembangan hasil ini yang stabil dan meningkat mulai terjejas dalam tahun 1970an, khususnya pada tahun 1972 dan 1978. Ini berlaku kerana pengurangan yang signifikan dalam terimaan bukan hasil, khususnya dalam pemberian-pemberian pelajaran agama dan pemberian Kumpulan Wang Cadangan Negeri dari Kerajaan Persekutuan pada tahun-tahun tersebut yang dicerminkan oleh kejatuhan kadar pertumbuhannya sebanyak [-20 peratus] dalam tahun 1972 berbanding dengan tahun sebelumnya dan [-45 peratus] dalam tahun 1978 berbanding dengan tahun sebelumnya. Malah petunjuk pergantungan jenis hasil tertentu ke atas terimaan bukan hasil menunjukkan tren yang berbeza berbanding dengan dekad 1960an. Bagi tempoh tahun 1970-79,. sumbangan terimaan bukan hasil kepada hasil total telah merosot menjadi 35 peratus berbanding dengan kenaikan sumbangan dalam hasil bukan cukai dan hasil cukai yang masing-masing sebanyak 34 peratus dan 31 peratus (lihat Jadual 1).

Tren haluan perkembangan hasil total dalam tahun 1970-79 berterusan dalam dekad 1980an, malah ianya lebih ketara lagi. Kejatuhan kadar pertumbuhan hasil total berlaku dalam tahun 1980 [-17 peratus], 1983 [-21 peratus], 1985 [-26 peratus], dan 1987 [-20 peratus]. Apa yang menarik di sini adalah kejatuhan kadar pertumbuhan hasil total ini bukanlah disebabkan oleh pengurangan dalam pemberian dari Kerajaan Persekutuan, kecuali tahun 1980, tetapi disebabkan oleh pengurangan yang signifikan dalam hasil cukai dan hasil bukan cukai. Malah bagi tempoh tahun 1980-87, sumbangan pemberian Kerajaan Persekutuan adalah yang terbesar sekali. Petunjuk pergantungan menunjukkan bahawa pemberian Kerajaan Persekutuan ke atas hasil total adalah, pada purata, sebanyak 44 peratus berbanding dengan kejatuhan sumbangan hasil bukan cukai dan hasil cukai yang masing-masing sebanyak 29 peratus dan 27 peratus (lihat Jadual 1).

Pengurangan yang signifikan dalam hasil cukai adalah disebabkan oleh keadaan ekonomi negara yang meleset yang secara tak langsung menyebabkan kejatuhan dalam hasil cukai, lesen, gantirugi dan pampasan dari hutan, dan cukai hiburan. Manakala pengurangan yang signifikan dalam hasil bukan cukai disebabkan oleh butiran bayaran

cukai air dan bekalan air di bawah Jenis III, tidak lagi dikelaskan di bawah hasil kerajaan negeri.

Beberapa perkara boleh diketengahkan setelah menganalisa struktur hasil negeri. Di sini komponen terimaan bukan hasil dikecualikan dari penganalisaan kerana ianya lebih merupakan gran dan tidak mencerminkan keupayaan pengutipan hasil bagi kerajaan negeri yang sebenarnya. Oleh itu, komponen penting adalah hasil bukan cukai dan hasil cukai kerana hasil-hasil ini berasaskan aktiviti ekonomi yang dijalankan dalam negeri Kedah dan secara langsung mencerminkam keupayaan pengutipan hasil oleh kerajaan negeri. Pengutipan hasil yang terbanyak sekali adalah berpunca dari aktiviti-aktiviti yang berasaskan tanah, hutan, galian, saliran dan pengairan. Ini adalah benar kerana struktur ekonomi negeri Kedah berteraskan pertanian.

STRUKTUR DAN KOMPOSISI PERBELANJAAN

Perbelanjaan negeri atau perbelanjaan totalnya, mengikut Penyata Kewangan Negeri Kedah, terdiri dari perbelanjaan mengurus dan perbelanjaan pembangunan. Penganalisaan ke atas perbelanjaan mengurus akan diklasifikasikan mengikut objek iaitu emolumen; perkhidmatan, dan bekalan dan perolehan aset; pemberian, bantuan dan kenaan bayaran tetap; hutang kerajaan; caruman kepada Kumpulan Wang Pembangunan dan Bekalan Air. Penganalisaan ke atas struktur perbelanjaan mengurus mengikut objek amat berguna untuk tujuan pengurusan belanjawan negeri dan juga penganalisaan ekonomi (lihat Jadual 5, 6, 7).

Untuk perbelanjaan pembangunan, ianya boleh dibahagikan kepada perkhidmatan- perkhidmatan ekonomi dan perkhidmatan-perkhidmatan sosial. Dalam perkhidmatan- perkhidmatan ekonomi ianya boleh dipecahkan mengikut sektor pertanian dan pembangunan luar bandar; perdagangan dan perlombongan; dan pengangkutan dan perhubungan.

Bagi perkhidmatan-perkhidmatan sosial pula ianya boleh dibahagikan mengikut sektor pelajaran dan perancangan; kesihatan dan perancang keluarga; perumahan; perkhidmatan sosial dan masyarakat; dan pentadbiran am. Pengelasan perbelanjaan pembangunan negeri yang sedemikian dapat membantu untuk menganalisa sejauhmanakah penglibatan kerajaan negeri dalam meningkatkan pertumbuhan ekonominya dan taraf sosio-ekonomi rakyatnya.

Penganalisaan struktur perbelanjaan negeri akan berdasarkan nisbah jenis perbelanjaan tertentu ke atas perbelanjaan total. Nisbah ini ditunjukkan oleh Jadual 5. Bagi dekad 1960an, pada puratanya, sebanyak 81 peratus daripada perbelanjaan total terdiri daripada perbelanjaan mengurus manakala bakinya 19 peratus adalah perbelanjaan pembangunan. Ini secara tak langsung mencerminkan bahawa pada tahun-tahun 1960an projek-projek pembangunan sosio-ekonomi pada peringkat negeri adalah terhad. Walau bagaimanapun selepas adanya rancangan pembangunan yang lebih tersusun yang dilaksanakan oleh Kerajaan Persekutuan dengan mengambilkira projek-projek pembangunan negeri di dalam perancangannya menerusi Rancangan

Malaysia Kedua dan Ketiga maka nisbah perbelanjaan pembangunan negeri telah meningkat, pada purata, kepada 31 peratus bagi tempoh tahun 1970-79. Malah dalam dekad 1980an, nisbah perbelanjaan pembangunan meningkat iaitu, pada purata, sebanyak 45 peratus daripada perbelanjaan total manakala perbelanjaan mengurus adalah 55 peratus.

Perbelanjaan Mengurus

Merujuk jadual 6, bagi tempoh tahun 1980-87, sebahagian besar daripada perbelanjaan mengurus telah diperuntukkan untuk pembayaran emolumen iaitu, pada purata sebanyak 33 peratus. Ini diikuti oleh pembayaran hutang kerajaan sebanyak 28 peratus; perbelanjaan ke atas perkhidmatan bekalan dan perolehan aset sebanyak 21 peratus; caruman kepada Kumpulan Wang Pembangunan dan Bekalan Air sebanyak 9 peratus; perbelanjaan ke atas pemberian, bantuan dan kenaan bayaran tetap sebanyak 8 peratus; dan akhir sekali peruntukan Diraja sebanyak 1 peratus.

Emolumen

Perbelanjaan ke atas emolumen sangat dipengaruhi oleh bilangan jawatan dan kategori jawatan dalam sesuatu jabatan serta bilangan jabatan yang wujud dalam pentadbiran kerajaan negeri. Terdapat beberapa perkara yang menarik apabila membincangkan struktur perbelanjaan emolumen. Dari tahun 1964 hingga 1987, berlaku tiga penyemakan dan penyelarasan struktur gaji di kalangan kakitangan kerajaan pada peringkat negeri dan Kerajaan Persekutuan. Penyemakan pertama adalah pada tahun 1971 menerusi Laporan Gaji Suffian; kedua dan ketiga adalah pada tahun 1977 dan 1980 menerusi Laporan Gaji Kabinet. Dengan itu, perbelanjaan ke atas emolumen adalah, pada purata, meningkat kepada 47 peratus bagi dekad 1970an berbanding dengan hanya 37 peratus bagi tempoh tahun 1964-69 (lihat Jadual 6). Walaupun kenaikan struktur ini menguntungkan kakitangan kerajaan yang terlibat dalam tahun-tahun yang berkenaan namun bagi pihak kerajaan negeri ianya perlu menanggong beban pertambahan perbelanjaan tersebut kerana sumber-sumber hasilnya adalah terhad. Walau bagaimanapun bagi tempoh tahun 1980-87, perbelanjaan ke atas emolumen telah jatuh, pada purata, kepada 33 peratus. Pengurangan dalam perbelanjaan emolumen ini disebabkan oleh pembubaran beberapa jabatan dalam jentera pentadbiran kerajaan negeri seperti Pelindung Mergastua, Lembaga Bandaran dan Tuak Kerajaan. Sehingga akhir tahun 1987, terdapat 43 jabatan dalam jentera pentadbiran kerajaan negeri dengan bilangan jawatan sebanyak 5,914. Dari sejumlah 5,914 jawatan ini, terdapat 219 jawatan A; 238 jawatan B; 1,044 jawatan C; 1,474 jawatan D; dan 2,939 jawatan IMG. Bagi tempoh tahun 1980-87, di antara 43 jabatan itu, Jabatan Kerja Raya membuat perbelanjaan emolumennya yang terbesar sekali, pada

purata, sebanyak 36 peratus daripada amaun perbelanjaan emolumen. Keadaan ini berlaku kerana bilangan jawatan dan kategori jawatan di Jabatan Kerja Raya adalah yang terbesar sekali berbanding dengan jabatan- jabatan lain. Sehingga pada akhir tahun 1987 terdapat sebanyak 2,749 jawatan di Jabatan Kerja Raya. yang merupakan 46 peratus daripada keseluruhan jawatan dalam pentadbiran kerajaan negeri Kedah.

Saiz perbelanjaan emolumen di bawah Pejabat Daerah dan Tanah pula adalah sebanyak 18 peratus daripada amaun perbelanjaan emolumen; dan diikuti oleh Jabatan Agama dan Mahkamah Syariah 12 peratus; dan Jabatan dan Parit Taliair sebanyak 7 peratus.

Perkhidmatan Bekalan dan Perolehan Aset

Perbelanjaan ke atas perkhidmatan bekalan dan perolehan aset, begitu juga dengan perbelanjaan emolumen, merupakan suatu perbelanjaan yang perlu dan mesti untuk menggerak dan melicinkan jentera pentadbiran kerajaan negeri. Dari Jadual 6 didapati bagi tempoh tahun 1964-69, perbelanjaan ke atas perkhidmatan, bekalan dan pemilikan aset, adalah, pada purata, sebanyak 47 peratus daripada amaun perbelanjaan mengurus berbanding dengan perbelanjaan ke atas emolumen, pada purata sebanyak 37 peratus. Pemilikan aset merupakan faktor kepada peningkatan dalam amaun perbelanjaan perkhidmatan, bekalan dan pemilikan aset berbanding dengan perbelanjaan ke atas perkhidmatan dan bekalan. Pembelian-pembelian aset, seperti kereta, mesin, jentera dan bangunan bagi jabatan-jabatan kerajaan memerlukan kos perbelanjaan yang tinggi. Walau bagaimanapun pembelian aset ini boleh digunakan untuk jangka masa yang tertentu. Dengan itu, bagi dekad 1970an dan dekad 1980an, perbelanjaan ke atas perkhidmatan, bekalan dan pemilikan aset berkurangan, pada purata, kepada 23 dan 21 peratus daripada amaun perbelanjaan mengurus bagi tahun-tahun yang berkenaan. Bagi tempoh tahun 1980-87, jabatan yang membuat perbelanjaan terbanyak sekali adalah juga dari Jabatan Kerja Raya iaitu pada purata sebanyak 46 peratus daripada amaun perbelanjaan ke atas perkhidmatan dan bekalan dan perolehan aset bagi tempoh tahun 1980-87. Ini diikuti oleh jabatan Pelbagai Perkhidmatan sebanyak 11 peratus; Jabatan Agama dan Mahkamah Syariah sebanyak 8 peratus; Jabatan dan Parit Taliair sebanyak 7 peratus; dan Pejabat Daerah dan Tanah sebanyak 5 peratus daripada amaun perbelanjaan ke atas perkhidmatan bekalan, dan pemilikan aset.

Hutang Kerajaan Negeri

Untuk meningkatkan taraf sosio-ekonomi rakyat, khususnya bagi golongan yang miskin, kerajaan negeri telah melaksanakan projek pembangunan seperti

rancangan bekalan air, rancangan tanah pinggir dan perumahan awam kos rendah. Untuk membiayai projek-projek ini, pembiayaan menerusi pinjaman dari Kerajaan Persekutuan perlu dibuat kerana hasil kerajaan negeri adalah terhad. Bagi tempoh tahun 1964-69 dan dekan 1970an, perbelanjaan ke atas hutang kerajaan negeri adalah, pada purata, sebanyak 4 peratus dan 7 peratus daripada amaun perbelanjaan mengurus (lihat Jadual 6). Antara jenis pembayaran hutang yang penting adalah hutang ke atas pinjaman bekalan air, pinjaman kawasan perumahan awam, dan pinjaman untuk rancangan tanah pinggir. Walau bagaimanapun, bagi tempoh tahun 1980-87, perbelanjaan ke atas hutang kerajaan negeri meningkat dengan signifikan, pada purata, kepada 28 peratus daripada amaun perbelanjaan mengurus berbanding dengan tempoh tahun-tahun sebelumnya. Peningkatan yang besar ini adalah berikutan dari pertambahan dalam pinjaman-pinjaman projek bekalan air, rancangan perumahan awam kos rendah dan pinjaman untuk Perbadanan Kemajuan Negeri Kedah untuk menyokong kegiatan ekonominya supaya matlamat Dasar Ekonomi Baru yang terkandung dalam Rancangan Malaysia Kedua hingga Rancangan Malaysia Kelima dapat direalisasikan.

Caruman Kepada Kumpulan Wang Berkanun

Perbelanjaan untuk maksud Caruman Kepada Kumpulan Wang Berkanun merupakan suatu perbelanjaan yang bersifat caruman yang mesti seperti yang diperuntukkan dalam Akta Acara Kewangan 1957 Dari Jadual 6 bagi tempoh 1980-87, perbelanjaan ke atas caruman kepada Kumpulan Wang Berkanun telah berkurangan, pada purata, sebanyak 9 peratus daripada amaun perbelanjaan mengurus berbanding dengan dekad 1970an yang sebanyak 16 peratus dan bagi tempoh tahun 1964-69 yang sebanyak 10 peratus. Antara jenis caruman yang penting adalah caruman kepada Kumpulan Wang Pembangunan, caruman kepada Kumpulan Wang Bekalan Air, caruman kepada Kumpulan Wang Amanah dan caruman kepada Kumpulan Wang Pelancongan Negeri. Kesemua pembangunan, antara yang terpenting adalah projek bekalan air, rancangan tanah pinggir dan rancangan perumahan awam dan rancangan pertanian dan pembangunan luar bandar.

Pemberian, Kenaan Bayaran Tetap dan Bantuan

Jenis perbelanjaan ke atas pemberian, kenaan bayaran tetap, dan bantuan merupakan perbelanjaan sehala atau bayaran pindahan bagi kerajaan negeri. Antara jenis perbelanjaan ini yang penting adalah pencen siasah dan elaun hidup ehsan serta elaun belanja hidup. Di samping itu, pemberian dan kenaan bayaran tetap juga dibuat oleh jabatan-jabatan berikut; Perbendaharaan, Pejabat Menteri

Besar dan Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri, Pelbagai Perkhidmatan, Jabatan Hal Ehwal Agama Islam, Jabatan Kebajikan Masyarakat, Dewan Negeri dan Majlis Mesyuarat Kerajaan dan akhir sekali Jabatan Haiwan. Perbelanjaan ke atas pemberian, kenaan bayaran tetap, dan bantuan bagi tempoh tahun 1964-69, adalah, pada purata, satu peratus daripada perbelanjaan mengurus; iaitu, suatu perbelanjaan yang marginal (lihat Jadual 6). Ini adalah kerana perbelanjaan hanya dibuat untuk pencen siasah, elaun hidup ehsan, dan elaun belanja hidup. Walau bagaimanapun, bagi dekad 1970an, untuk membantu dan meningkatkan taraf sosio-ekonomi rakyatnya, perbelanjaan ke atas pemberian dan bantuan disenaraikan sebagai sebahagian dari perbelanjaan mengurus. Antara sektor yang mendapat faedah dari perbelanjaan sehala ini adalah sektor pelajaran menerusi pemberian kepada Lembaga Biasiswa Negeri; sektor pertanian dan pengairan menerusi pemberian kepada Lembaga Kemajuan Tanah Negeri dan menerusi pencaruman kepada Lembaga Kemajuan Pertanian Muda; dan secara khusus bantuan kepada Perbadanan Kemajuan Negeri Kedah untuk menyokong kegiatan ekonominya. Bagi dekad 1970an, perbelanjaan sehala ini, termasuk pencen siasah, elaun hidup ehsan, dan elaun belanja hidup adalah, pada purata, sebanyak 7 peratus daripada amaun perbelanjaan mengurus berbanding dengan tempoh tahun 1964-69. Malah bagi tempoh tahun 1980-87, perbelanjaan sehala ini terus meningkat iaitu, pada purata, sebanyak 8 peratus daripada amaun perbelanjaan mengurus sebagai akibat dari tambahan perbelanjaan ke atas pemberian dan kenaan bayaran tetap oleh jabatan-jabatan yang telah disenaraikan.

Peruntukan DiRaja

Perbelanjaan ke atas peruntukan DiRaja, yang juga boleh disifatkan sebagai bayaran pindahan adalah, pada purata, sebanyak 1 peratus daripada amaun perbelanjaan mengurus bagi tempoh tahun 1964-87 (lihat Jadual 6). Ianya merupakan perbelanjaan yang marginal berbanding dengan jenis-jenis perbelanjaan mengurus yang lain.

Haluan Perkembangan Perbelanjaan Mengurus

Analisis ke atas haluan perkembangan perbelanjaan mengurus, akan dipecahkan mengikut tahun 1960an, 1970an dan 1980an (lihat jadual 8). Bagi tempoh tahun 1960an, kecuali tahun 1969, kadar pertumbuhan perbelanjaan mengurus menunjukkan haluan yang meningkat. Kejatuhan kadar pertumbuhan perbelanjaan mengurus sebanyak -3.1 peratus pada tahun 1969 adalah ekoran daripada pengurangan yang signifikan dalam perbelanjaan ke atas caruman kepada Kumpulan Wang Berkanun.

Tren haluan perkembangan perbelanjaan mengurus yang meningkat bagi tempoh tahun 1964-69 berterusan dalam dekad 1970an, kecuali tahun 1972 dan 1978. Faktor yang menyebabkan kenaikan dalam kadar pertumbuhan perbelanjaan mengurus adalah peningkatan perbelanjaan emolumen sebagai akibat daripada penyemakan gaji baru dalam tahun 1971 dan 1977, dan juga peningkatan dalam pemberian, bantuan dan kenaan bayaran tetap yang signifikan dalam tahun 1970 dan 1976, serta peningkatan dalam hutang kerajaan dalam tahun 1971 dan 1976. Dalam tahun 1978, perbelanjaan ke atas kesemua jenis perbelanjaan mengurus, kecuali perbelanjaan ke atas perkhidmatan bekalan dan pemilikan aset, telah berkurangan dengan signifikan kerana pembubaran beberapa jabatan-jabatan kerajaan antaranya, Pelindung Mergastua, Kedai Tuan Kerajaan dan Lembaga Bandaran. Kejatuhan kadar pertumbuhan perbelanjaan mengurus adalah sebanyak (-18 peratus).

Tren haluan perkembangan perbelanjaan mengurus yang meningkat ini berterusan lagi bagi tempoh tahun 1980-87, kecuali dalam tahun-tahun 1983 dan 1987. Faktor utama yang menyebabkan kadar pertumbuhan perbelanjaan mengurus yang tinggi adalah peningkatan perbelanjaan ke atas perkhidmatan bekalan dan pemilikan aset kepada 106 peratus dan perbelanjaan ke atas hutang kerajaan negeri kepada 708 peratus dalam tahun 1986.

PERBELANJAAN PEMBANGUNAN

Sepertimana yang telah disebutkan tadi, untuk perbelanjaan pembangunan, ianya boleh dibahagikan kepada perkhidmatan-perkhidmatan ekonomi dan perkhidmatan- perkhidmatan sosial. Dalam perkhidmatan-perkhidmatan ekonomi ianya boleh dipecahkan lagi kepada pertanian dan pembangunan luar bandar; perdagangan dan perlombongan; dan pengangkutan dan perhubungan. Bagi perkhidmatan-perkhidmatan sosial pula ianya boleh dibahagikan kepada pelajaran dan perancangan; kesihatan dan perancang keluarga; perumahan; perkhidmatan sosial dan masyarakat; dan pentadbiran am. Pengelasan perbelanjaan pembangunan negeri yang sedemikian dapat membantu untuk menganalisa sejauhmanakah penglibatan keajaan negeri dalam meningkatkan pertumbuhan ekonominya dan taraf sosio-ekonomi rakyatnya.

Walau bagaimanapun, mengikut Penyata Kewangan Negeri Kedah, pengelasan perbelanjaan pembangunan adalah tidak berdasarkan klasifikasi ekonomi tetapi ianya berdasarkan jabatan-jabatan tertentu. Walaupun begitu, aktiviti-aktiviti yang dilakukan oleh jabatan-jabatan yang berkenaan secara tak langsung mencerminkan pengelasan perbelanjaan mengikut klasifikasi ekonomi. Jabatan- jabatan yang terlibat dalam perbelanjaan pembangunan adalah a] Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri; b] Jabatan Kerja Raya; c] Jabatan Parit dan Taliair; d] Pejabat Daerah dan Pengarah Tanah dan Galian; e] Jabatan Pertanian; f] Jabatan Hutan; g] Jabatan Haiwan; dan h] Pejabat Kewangan Negeri.

Semenjak tahun 1964, saiz perbelanjaan pembangunan, yang ditunjukkan oleh nisbah perbelanjaan pembangunan ke atas perbelanjaan total, telah meningkat, pada purata, kepada 45 peratus bagi tempoh tahun 1980-87, berbanding dengan 31 peratus bagi tempoh 1970-79, dan 19 peratus bagi tempoh tahun 1964-69 (lihat Jadual 5). Pertambahan nisbah perbelanjaan pembangunan ini, secara tak langsung, mencerminkan kesungguhan kerajaan negeri untuk meningkatkan taraf sosio ekonomi rakyatnya dan juga pertumbuhan ekonomi negeri, dan pada masa yang sama untuk merealisasikan matlamat Dasar Ekonomi Baru.

Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri

Di antara jabatan-jabatan itu (lihat Jadual 9), saiz perbelanjaan pembangunan di bawah Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri adalah yang terbesar sekali berbanding dengan jabatan-jabatan lain. Bagi tempoh tahun 1980-87, perbelanjaan pembangunan di bawah Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri adalah, pada purata, sebanyak 49 peratus daripada amaun perbelanjaan pembangunan. Saiz perbelanjaan yang besar ini ada justifikasinya. Kebanyakan dari perbelanjaan pembangunannya bertumpu dalam projek-projek perindustrian dan perdagangan dan projek perumahan awam berkos rendah meneruskan kegiatan Perbadanan Kemajuan Negeri Kedah, dan projek perumahan awam berkos rendah, serta rancangan- rancangan pembangunan luar bandar dan desa (lihat Jadual 10). Perbelanjaan pembangunan ini adalah bertujuan untuk meningkatkan taraf sosio-ekonomi rakyat negeri kerana kadar kemiskinan di kalangan rakyatnya adalah yang ketiga tertinggi iaitu 31.1 peratus, selepas Kelantan (31.6 peratus) dan Terengganu (36.1 peratus) pada tahun 1987 (Kajian Separuh Penggal RML:1989).

Jabatan Kerja Raya

Jabatan yang kedua terpenting, dari segi saiz perbelanjaan pembangunan, adalah Jabatan Kerja Raya. Bagi tempoh tahun 1980-87, perbelanjaan pembangunannya adalah sebanyak, pada purata, 42 peratus daripada amaun perbelanjaan pembangunan. Sebahagian besar daripada perbelanjaan pembangunannya bertumpu dalam penyediaan kemudahan prasarana, khususnya pembinaan sistem jalanraya dan jambatan, dan juga untuk pembinaan bangunan dan pejabat kerajaan.

untuk pembangunan desa dan bandar; 2 peratus untuk sosial; dan 2 peratus untuk pertanian, perhutanan, dan penternakan.

Di antara jenis perbelanjaan pembangunan mengikut klasifikasi ekonomi itu, perbelanjaan ke atas infrastruktur adalah terpenting sekali bagi tempoh tahun 1980-87, ianya adalah, pada purata sebanyak 35 peratus dari amaun perbelanjaan pembangunan. Saiz perbelanjaan pembangunan yang besar ke atas infrastruktur adalah perlu kerana ianya merupakan penyokong dalam menggerakkan aktiviti-aktiviti ekonomi yang lain, khususnya dalam sektor perdagangan dan perindustrian. Kebanyakan daripada perbelanjaan pembangunan ini dibiayai oleh Kerajaan Persekutuan melalui pemberian Kerajaan Persekutuan yang bergantibayar.

Apa yang menarik di atas adalah penglibatan kerajaan negeri dalam sektor pertanian menerusi perbelanjaan pembangunannya adalah marginal iaitu 2 peratus sahaja walhal struktur ekonomi negeri adalah berteraskan sektor pertanian. Keadaan ini berlaku kerana sebahagian besar daripada projek-projek pembangunan petanian dilaksanakan oleh Kerajaan Persekutuan menerusi Lembaga Kemajuan Pertanian Muda (MADA), Lembaga Kemajuan Wilayah Kedah (KEDA) dan Projek Pembangunan Pertanian Bersepadu (IADP). Ini secara tak langsung, mencerminkan bahawa kerajaan negeri berfungsi sebagai penyedia perkhidmatan kepda sektor pertanian.

Oleh itu, penglibatan kerajaan negeri hanya bertumpu dalam sektor perdagangan dan perindustrian dan perumahan menerusi kegiatan Perbadanan Kemajuan Negeri Kedah. Perbadanan ini mempunyai tanggungjawab yang besar untuk menggerakkan pertumbuhan ekonomi dan mengubahkan teras pembangunan ekonomi negeri dari pengantungannya di atas sektor pertanian kepada sektor perdagangan dan perindustrian. Kesungguhannya ini ditunjukkan oleh perbelanjaan pembangunan ke atas sektor perdagangan dan perindustrian adalah, pada purata, sebanyak 38 peratus daripada amaun perbelanjaan pembangunan bagi tempoh tahun 1970-79. Walau bagaimanapun, ekoran dari kemelesetan ekonomi dalam dekad 1980an, perbelanjaan pembangunannya telah jatuh, pada purata, kepada 26 peratus daripada amaun perbelanjaan pembangunan. Ini adalah juga ekoran daripada Kerajaan Persekutuan yang telah mengurangkan bantuan pinjamannya kepada kerajaan negeri kerana ianya juga mengalami kesempitan kewangan. Apa yang hendak diketengahkan di sini, adalah sebahagian besar daripada perbelanjaan pembangunan ke atas Perbadanan Kemajuan Negeri Kedah tersebut telah dibiayai dengna pinjaman dari Kerajaan Persekutuan. Dari tahun 1964-1987, berdasarkan Penyata Kewangan Negeri Kedah, jumlah pinjaman yang dibuat oleh Kerajaan negeri untuk Perbadanan Kemajuan Negeri Kedah adalah sebanyak RM299.4 juta. Walaupun perbelanjaan pembangunan ke atas sektor perdagangan dan perindustrian membawa faedah keapda sosio-ekonominya. Namun ianya juga membebankan kerajaan negeri dari segi pembayaran hutang kepada Kerajaan Persekutuan.

Di samping untuk meningkatkan pertumbuhan ekonomi negeri menerusi kegiatan ekonomi Perbadanan Kemajuan Negeri Kedah, kerajaan negeri menunjukkan kesungguhannya untuk meningkatkan mutu hidup rakyatnya dengan menyediakan rumah-rumah yang berkos rendah dan juga kemudahan asas. Ini ditunjukkan oleh perbelanjaan pembangunannya ke atas perumahan yang bagi tempoh tahun 1980-87 adalah pada purata sebanyak 16 peratus daripada amaun perbelanjaan pembangunan.

Menerusi belanjawan negeri khususnya dalam perbelanjaan pembangunan, penglibatan kerajaan dalam kegiatan ekonomi negeri adalah ketara dalam sektor perdagangan dan perindustrian dan sektor perumahan sahaja manakala sektor terpenting yang lain seperti pertanian dan infrastruktur dilaksanakan oleh Kerajaan Persekutan ekonomi negeri dapat ditingkatkan.

KEDUDUKAN FISKAL NEGERI

Setelah menganalisa struktur hasil dan perbelanjaan negeri, adalah lebih menafaat sekiranya dibuat perbandingan antara hasil dan perbelanjaan. Perbandingan ini, secara langsung, akan mengukur kedudukan fiskal kerajaan sama ada ianya mengalami defisit atau lebihan. Defisit/lebihan ini akan mencerminkan kedudukan tabungan negeri. Sekiranya kedudukan fiskal kerajaan negeri menunjukkan 'lebihan' maka ianya menunjukkan peningkatan dalam tabungan. Defisit pula mengimplikasikan yang kerajaan negeri perlu membuat pinjaman, justeru berhutang dari sumber-sumber lain khususnya Kerajaan Persekutuan, untuk membiayai perbelanjaannya. Kedudukan fiskal kerajaan negeri ditunjukkan oleh jadual 14.

Defisit Semasa dan Seluruh

Penganalisaan ke atas kedudukan fiskal kerajaan negeri akan dipecahkan mengikut dekad 1960an, 1970an dan 1980an. Bagi tempoh tahun 1964-69, kedudukan fiskal kerajaan negeri, khususnya kedudukan fiskal semasanya menunjukkan lebihan yang marginal, pada purata, sebanyak RM0.03 juta. Tetapi kedudukan fiskal keseluruhannya menunjukkan defisit, pada purata sebanyak [RM5.91 juta].

Kedudukan lebihan dalam fiskal semasa bagi tempoh tahun 1960-69 tidak dapat dikekalkan dalam dekad 1970an. Kedudukan fiskal semasa, bagi tempoh 1970-79 menunjukkan defisit yang banyak iaitu, pada purata, sebanyak [RM1.76 juta]. Malah, kedudukan fiskal keseluruhannya menunjukkan defisit yang semakin meluas iaitu, pada purata, sebanyak [RM21.78 juta]. Tren ini berterusan dan semakin tenat bagi tempoh tahun 1980-87 dengan kedudukan fiskal semasanya mengalami defisit yang semakin besar, pada purata, sebanyak [RM54.42 juta], dan kedudukan fiskal seluruhnya pula semakin runcing dengan defisit yang semakin meluas, pada purata, sebanyak [RM164.11 juta].

Keadaan defisit yang semakin meluas dalam kedudukan fiskal semasa dan seluruh mencerminkan bahawa keupayaan pengutipan hasil bagi kerajaan negeri adalah terhad berbanding dengan perbelanjaan yang dilakukan olehnya iaitu perbelanjaan mengurus dan perbelanjaan pembangunan. Semenjak dari tahun 1964, jurang antara hasil dengan perbelanjaan semakin besar dan sekiranya tidak dikawal akan membawa kesulitan dan kesempitan kewangan bagi kerajaan negeri pada masa-masa akan datang khususnya dalam dekad 1990an. Ada berbagai sebab keadaan defisit dalam kedudukan fiskal berlaku.

Pertama, hasil kerajaan negeri tidak anjal. Ini adalah kerana kadar cukai negeri seperti levi tanah dan hutan hanya boleh diubah selepas selang waktu yang lama. Tambahan pula, cukai-cukai negeri bukanlah jenis yang ada kaitannya dengan pertumbuhan ekonomi seperti cukai pendapatan dan cukai eksport dan import.

Pada masa yang sama, kerajaan negeri hanya dibolehkan mengutip hasil sepertimana yang diperuntukkan oleh Perlembagaan Malaysia (Perkara 110). Antaranya jenis-jenis hasil yang dibenarkan adalah;

(a) Hasil dari kedai tuak.

(b) Hasil dari tanah, lombong dan hutan.

(c) Hasil dari lesen-lesen, lain daripada lesen-lesen berhubung dengan kereta- kereta yang didorongi jentera, pepasangan-pepasangan elektrik dan pendaftaran perniagaan-perniagaan.

(d) Duti hiburan.

(e) Bayaran-bayaran dalam mahkamah, lain daripada mahkamah persekutuan.

(f) Bayaran-bayaran dan terimaan-terimaan mengenai perkhidmatan-perkhidmatan tertentu yang dijalankan oleh jabatan-jabatan kerajaan negeri.

(g) Hasil bagi lembaga-lembaga bandaran, majlis-majlis bandaran, lembaga-lembaga luar bandar, majlis-majlis tempatan dan pihak-pihak berkuasa tempatan yang seumpamanya lain daripada

    (i) perbandaran yang ditubuhkan di bawah Ordinan Perbandaran;

    (ii) lembaga-lembaga bandar, majlis-majlis bandaran, lembaga-lembaga luar bandar, majlis-majlis tempatan dan pihak-pihak berkuasa tempatan yang seumpamanya yang ada mempunyai kuasa di bawah undang-undang bertulis untuk memegang hasil- hasilnya dan mengawal perbelanjaan hasil-hasilnya.

(h) Terimaan-terimaan mengenai bekalan air, termasuk kadar-kadar air.

(i) Sewa-sewa mengenai harta negeri.

(j) Bunga atas baki-baki wang negeri.

(k) Terimaan-terimaan dari jualan-jualan tanah dan jualan-jualan harga negeri.

(l) Denda-denda dan rampasan-rampasan dalam mahkamah, lain daripada mahkamah persekutuan.

(m) Zakat, Fitrah dan Baitulmal dan hasil ugama Islam yang seumpamanya.

(n) Harta karun.

Oleh yang demikian, skop pemungutan hasil oleh kerajaan negeri adalah terbatas kerana butiran-butiran hasil yang diuntukkan kepada negeri-negeri tidaklah begitu banyak dan agak kurang penting pula (Ayub:1984).

Kedua, perbelanjaan mengurus kerajaan negeri adalah sedikit sebanyak tertakluk kepada dasar Kerajaan Persekutuan, khususnya berhubung dengan penyemakan gaji dalam sektor awam pada tahun 1971, 1977 dan 1980. Oleh kerana semuanya telah menjadi dasar Kerajaan Persekutuan untuk menstandardkan gaji di seluruh negeri maka bagi kerajaan negeri Kedah yang mempunyai saiz belanjawan yang kecil akan menghadapi masalah untuk membiayai penyemakan gaji pada peringkat negeri (Ayub:1984).

Ketiga, sungguhpun terdapat amaun perbelanjaan pembangunan kerajaan negeri yang besar sejak kebelakangan ini, yang berpunca dari inisiatif kerajaan negeri atau menerusi pembiayaan Kerajaan Persekutuan, namun faedah-faedah perbelanjaan pembangunan atau pelaburan ini sebahagian besarnya adalah tertakluk kepada Kerajaan Persekutuan dalam bentuk cukai pendapatan dan duti eksport yang ada kaitan dengan output projek-projek pelaburan ini. Dengan itu belanjawan kerajaan negeri tidak mendapat apa-apa faedah dari hasil pelaburan ini, dan akibatnya ialah kerajaan negeari tidaklah berupaya menambahkan hasilnya ke takat yang bermakna (Ayub:1984).

Keempat, sungguhpun Kerajaan Persekutuan memperuntukkan sebahagian besar pembiayaan untuk perbelanjaan pembangunan yang dijalankan oleh negeri-negeri, tetapi penyenggaraan projek-projek ini adalah diperuntukkan oleh kerajaan- kerajaan negeri. Dengan ini, kerajaan-kerajaan negeri secara langsung terpaksalah menanggung kesempitan tambahan dalam perbelanjaan mengurusnya, kerana gaji kakitangan kerajaan-kerajaan negeri yang mengadakan perkhidmatan dan penyenggaraan yang dikaitkan dengan projek-projek pembangunan ini adalah dibayar sendiri oleh kerajaan-kerajaan negeri (Ayub:1984).

Akhir sekali, jentera pemungutan cukai kerajaan-kerajaan negeri tidaklah semaju sistem cukai Kerajaan Persekutuan yang mempunyai kakitangan yang lebih sempurna,

dan ini juga
(Ayub:1984).
Kesimpı
yang dicerminl
oleh peruntuka
mengimplikasil
projek-projek
meningkatkan
sama, kerajaan
1988 daripada

dan ini juga menyebabkan pertumbuhan hasil kerajaan negeri turut terganggu (Ayub:1984).

Kesimpulannya, kesempitan kewangan yang dihadapi oleh kerajaan negeri Kedah, yang dicerminkan oleh kedudukan defisit fiskal yang meluas, adalah dimanifestasikan oleh peruntukan-peruntukan kewangan dalam Perlembagaan Malaysia. Defisit ini juga mengimplikasikan yang kerajaan negeri terpaksa mengurangkan peranannya dalam projek-projek pembangunan negeri justru mengurangkan kekesanannya untuk meningkatkan pertumbuhan ekonomi negeri pada keseluruhannya. Pada masa yang sama, kerajaan negeri telah berhutang sebanyak RM671.1 juta sehingga pada akhir tahun 1988 daripada Kerajaan Persekutuan (Akaun Awam:1988).

BIBLIOGRAFI

Abdullah Ayub, "Peruntukan-peruntukan Kewangan dalam Perlembagaan Malaysia dan Perjalanannya dari Segi Amalan" dalam Perlembagaan Malaysia : Perkembangannya : 1957 - 1977, Suffian, Lee & Trindale (eds), Petaling Jaya: Penerbit Fajar Bakti Sdn. Bhd., 1983.

Holzhausen W, Federal Finance in Malaysia, Kuala Lumpur : Penerbit Universii Malaya, 1974.

Kedah, Jabatan Kewangan : Penyata Kewangan, Alor Setar : Jabatan Cetak, Pelbagai Siri 1964 - 1987.

Kementerian Kewangan Malaysia, Akaun Awam 1988, Kuala Lumpur : Jabatan Percetakan Negara, 1971.

_________ , Rancangan Malaysia Kedua 1971 - 1975, Kuala Lumpur : Jabatan Percetakan Negara, 1971.

_________ , Rancangan Malaysia Ketiga 1976 - 1980, Kuala Lumpur : Jabatan Percetakan Negara, 1976.

_________ , Rancangan Malaysia Keempat 1981 - 1985, Kuala Lumpur : Jabatan Percetakan Negara, 1981.

_________ , Rancangan Malaysia Kelima 1986 - 1990, Kuala Lumpur : Jabatan Percetakan Negara, 1986.

_________ , Kajian Separuh Penggal Rancangan Malaysia Kelima 1986 - 1990, Kuala Lumpur : Jabatan Percetakan negara, 1986.

Mukul Asher and Amina Tyabji, "Trends in Government Revenue and Expenditure, 1966-1977" dalam Issues in Public Finance in Singapore, Mukul Asher and Susan Osborne (eds), Singapore : Singapore University Press, 1980.

Jadual 1
KEDAH : Sumbangan Komposisi Hasil Kepada Hasil Total Negeri dan Nisbahnya

Tahun	Cukai	BknCukai (RM '000)	Terimaan	Total	Nisbah Cukai	Nisbah BknCukai	Cukai Terimaan
1964	5,518	5,423	8,763	19,704	28.0	27.5	44.5
1965	5,430	5,849	11,579	22,768	23.5	25.7	50.9
1966	5,554	6,378	13,592	25,524	21.8	25.0	53.3
1967	7,258	8,623	10,814	26,695	27.2	32.3	40.5
1968	8,839	8,472	9,452	26,763	33.0	31.7	35.3
1969	7,986	8,356	11,954	28,296	28.2	29.5	42,2
1970	11,218	8,122	9,639	28,976	3.7	28.0	33.3
1971	10,993	11,414	13,403	35,810	30.7	31.9	37.4
1972	11,577	11,836	10,713	34,126	33.9	34.7	31.4
1973	12,769	12,384	11,492	36,645	34.8	33.8	31.4
1974	12,553	12,931	10,583	36,067	34.8	35.9	29.3
1975	12,879	12,892	21,273	47,044	27.4	27.4	45.2
1976	13,967	20,406	17,228	51,601	27.1	39.5	33.4
1977	15,403	14,769	23,706	53,878	28.6	27.4	44.0
1978	16,109	21,878	12,983	50,970	31.6	42.9	25.5
1979	18,389	22,062	21,717	62,168	29.6	35.5	34.9
1980	17,568	19,651	14,467	51,686	34.0	38.0	28.0
1981	21,030	25,986	19,382	66,398	31.7	39.1	29.2
1982	20,100	31,738	35,401	87,239	23.0	36.4	40.6
1983	19,987	16,607	32,163	68,757	29.1	24.2	46.8
1984	20,521	26,478	55,851	102,850	20.0	25.7	54.3
1985	23,678	21,885	30,760	76,323	31.0	28.7	40.3
1986	29,013	24,054	58,082	111,149	26.1	21.6	52.3
1987	27,634	20,375	40,612	88,621	31.2	23.0	45.8
Purata Sumbangan							
1964-87	14,828	15,774	21,067	51,669	28.7	30.5	40.8
1964-69	6,749	7,184	11,026	24,958	27.0	28.8	44.2
1970-79	13,586	14,869	15,274	43,729	31.1	34.0	34.9
1980-87	22,441	23,347	35,840	81,628	27.5	28.6	43.9

Sumber : Penyata Kewangan Negeri (1964-85)
Anggaran Belanjawan Negeri (1986- 87)

Jadual 2

KEDAH : Komposisi Jenis Hasil Kepada Hasil Total Negeri (RM '000)

Tahun	Jenis I	Jenis II	Jenis III	Jenis IV	Jenis V	Jenis VI	Total
1964	5,518	1,552	1,695	408	1,768	8,763	19,704
1965	5,340	1,762	2,328	404	1,355	11,579	22,768
1966	5,554	2,581	2,628	394	775	13,592	25,524
1967	7,258	3,192	2,832	340	2,259	10,814	26,695
1968	8,839	3,336	3,154	442	1,540	9,452	26,763
1969	7,986	3,310	3,232	551	1,263	11,954	28,296
1970	11,218	3,412	3,154	581	975	9,639	28,979
1971	10,993	6,361	3,316	891	846	13,403	35,810
1972	11,577	6,617	3,361	952	906	10,713	34,126
1973	12,769	6,628	3,442	791	1,523	11,492	36,645
1974	12,553	7,572	3,592	604	1,163	10,583	36,067
1975	12,879	7,318	4,015	535	1,024	21,273	47,044
1976	13,967	7,515	4,616	514	7,761	17,228	51,601
1977	15,403	7,816	4,762	889	1,302	23,706	53,878
1978	16,109	8,866	4,878	823	7,311	12,983	50,970
1979	18,389	9,895	5,443	684	6,040	21,717	62,168
1980	17,568	11,133	5,358	941	2,219	14,467	51,686
1981	21,030	12,879	7,177	1,642	4,288	19,382	66,398
1982	20,100	11,568	6,954	1,489	11,727	35,401	87,239
1983	19,987	11,189	14	1,096	4,308	32,163	68,757
1984	20,521	17,996	65	1,187	7,230	55,851	102,850
1985	23,678	14,645	31	1,740	5,469	30,760	76,323
1986	29,013	16,374	45	2,979	4,656	58,082	111,149
1987	27,634	11,260	117	1,358	7,640	40,612	88,621
Purata Sumbangan							
1964-87	14,828	8,116	3,175	926	3,556	21,067	51,669
1964-69	6,749	2,622	2,645	423	1,493	11,026	24,958
1970-79	13,586	7,200	4,058	726	2,885	15,274	43,729
1980-87	22,441	13,381	2,470	1,554	5,942	35,840	81,628

Sumber : Penyata Kewangan Negeri (1964-85)
Anggaran Belanjawan Negeri (1986- 87).

Jadual 3

KEDAH : Peratusan Sumbangan Jenis Hasil kepada Hasil Total Negeri

Tahun	Jenis I	Jenis II	Jenis III	Jenis IV	Jenis V	Jenis VI	Total
1964	28.0	7.9	8.6	2.1	9.0	44.5	100.0
1965	23.5	7.7	10.2	1.8	6.0	50.9	100.0
1966	21.8	10.1	10.3	1.5	3.0	53.3	100.0
1967	27.2	12.0	10.6	1.3	8.5	40.5	100.0
1968	33.0	12.5	11.8	1.7	5.8	35.3	100.0
1969	28.2	11.7	11.4	1.9	4.5	42.2	100.0
1970	38.7	11.8	10.9	2.0	3.4	33.3	100.0
1971	30.7	17.8	9.3	2.5	2.4	37.4	100.0
1972	33.9	19.4	9.8	2.8	2.7	31.4	100.0
1973	34.8	18.1	9.4	2.2	4.2	31.4	100.0
1974	34.8	21.0	10.0	1.7	3.2	29.3	100.0
1975	27.4	15.6	8.5	1.1	2.2	45.2	100.0
1976	27.1	14.6	8.9	1.0	15.0	33.4	100.0
1977	28.6	14.5	8.8	1.7	2.4	44.0	100.0
1978	31.6	17.4	9.6	1.6	14.3	25.5	100.0
1979	29.6	15.9	8.8	1.1	9.7	34.9	100.0
1980	34.0	21.5	10.4	1.8	4.3	28.0	100.0
1981	31.7	19.4	10.8	2.5	6.5	29.2	100.0
1982	23.0	13.3	8.0	1.7	13.4	40.6	100.0
1983	29.1	16.3	0.0	1.6	6.3	46.8	100.0
1984	20.0	17.5	0.1	1.2	7.0	54.3	100.0
1985	31.0	19.2	0.0	2.3	7.2	40.3	100.0
1986	26.1	14.7	0.0	2.7	4.2	52.3	100.0
1987	31.2	12.7	0.1	1.5	8.6	45.8	100.0
Purata Sumbangan							
1964-87	28.7	15.7	6.1	1.8	6.9	40.8	100.0
1964-69	27.0	10.5	10.6	1.7	6.0	44.2	100.0
1970-79	31.1	16.5	9.3	1.7	6.6	34.9	100.0
1980-87	27.5	16.4	3.0	1.7	7.3	43.9	100.0

Sumber : Penyata Kewangan Negeri (1964-1989)
Anggaran Belanjawan Negeri (1986- 87)

Jadual 4
KEDAH : Kadar Pertumbuhan Mengikut Jenis Hasil

Tahun	Jenis I	Jenis II	Jenis III	Jenis IV	Jenis V	Jenis VI	Total
1964							
1965	-3.2	13.5	37.3	-1.0	-23.4	32.1	15.6
1966	4.04	6.5	12.9	-2.5	-42.81	7.4	12.1
1967	30.7	23.7	7.8	-13.7	191.5	-20.4	4.6
1968	21.8	4.5	11.4	30.0	-31.8	-12.6	0.3
1969	-9.7	-0.8	2.5	24.7	-18.0	26.5	5.7
1970	40.5	3.1	-2.4	5.4	-22.8	-19.4	2.4
1971	-2.0	86.4	5.1	53.4	-13.2	39.0	23.6
1972	5.3	4.0	1.4	6.8	7.1	-20.1	-4.7
1973	10.3	0.2	2.4	-16.9	68.1	7.3	7.4
1974	-1.7	14.2	4.4	-23.6	-23.6	-7.9	-1.6
1975	2.6	-3.4	11.8	-11.4	-12.0	101.0	30.4
1976	8.4	2.7	15.0	-3.9	657.9	-19.0	9.7
1977	10.3	4.0	3.2	73.0	-83.2	37.6	4.4
1978	4.6	13.4	2.4	-7.4	461.5	-45.2	-5.4
1979	14.2	11.6	11.6	-16.9	-17.4	67.3	22.0
1980	-4.5	12.5	-1.6	37.6	-63.3	-33.4	-16.9
1981	19.7	15.7	33.9	74.5	93.2	34.0	28.5
1982	-4.4	-10.2	-3.1	-9.3	173.5	82.6	31.4
1983	-0.6	-3.3	-99.8	-26.4	-63.3	-9.1	-21.2
1984	2.7	60.8	364.3	8.3	67.8	73.6	49.6
1985	15.4	-18.6	-52.3	46.6	-24.4	-44.9	-25.8
1986	22.5	11.8	45.2	71.2	-14.9	88.8	45.6
1987	-4.8	-31.2	160.0	-54.4	64.1	-30.1	-20.3

Sumbangan : Penyata Kewangan Negeri (1964-85)
Anggaran Belanjawan Negeri (1986-87)

Jadual 5
KEDAH : Nisbah Jenis Perbelanjaan Kepada Perbelanjaan Total

Tahun	Mengurus	Pbgnan (RM '000)	Total	Nisbah Mengurus	Nisbah Pbgnan
1964	20,569	10,402	30,971	66.4	33.6
1965	23,555	6,170	29,725	79.2	20.8
1966	25,924	6,424	32,348	80.1	19.9
1967	26,053	5,121	31,174	83.6	16.4
1968	27,142	3,748	30,890	87.9	12.1
1969	26,301	3,791	30,092	87.4	12.6
1970	30,005	4,835	34,840	86.1	13.9
1971	36,429	5,643	42,072	86.6	13.4
1972	35,877	6,804	42,681	84.1	15.9
1973	41,012	9,872	50,884	80.6	19.4
1974	45,278	17,236	62,514	72.4	27.6
1975	46,286	23,415	69,701	66.4	33.6
1976	55,663	16,803	72,466	76.8	23.2
1977	60,481	43,676	104,157	58.1	41.9
1978	49,757	33,615	83,372	59.7	40.3
1979	54,053	38,316	92,369	58.5	41.5
1980	79,271	58,278	137,549	57.6	42.4
1981	101,178	109,986	211,164	47.9	52.1
1982	104,946	134,960	239,906	43.7	56.3
1983	101,298	112,545	213,843	47.4	52.6
1984	110,956	84,381	195,337	56.8	43.2
1985	114,443	48,236	162,679	70.3	29.7
1986	250,323	186,734	437,057	57.3	42.7
1987	225,961	142,469	368,430	61.3	38.7
Purata Sumbangan				Purata Nisbah	
1964-87	70,532	46,394	116,926	60.3	39.7
1964-69	24,924	5,943	30,867	80.7	19.3
1970-79	45,484	20,021	65,506	69.4	30.6
1980-87	136,047	109,699	245,746	55.4	44.6

Sumber : Penyata Kewangan Negeri (1964-85)
Anggaran Belanjawan Negeri (1986- 87)

Jadual 6

KEDAH : Peratusan Sumbangan Jenis Perbelanjaan kepada Perbelanjaan Mengurus

Tahun	P/Diraja	Emolumen	Bekalan Aset	Hutang	Berian	Caruman	Total
1964	0.9	37.8	50.1	2.0	1.3	7.8	100.0
1965	0.9	38.0	43.9	2.6	1.2	13.3	100.0
1966	0.8	36.8	41.5	3.4	1.1	16.4	100.0
1967	0.8	36.6	41.8	4.2	1.1	15.5	100.0
1968	0.8	35.4	50.8	5.5	1.0	6.4	100.0
1969	0.8	36.9	53.4	5.8	1.1	1.9	100.0
1970	0.6	32.1	36.4	6.0	4.7	20.1	100.0
1971	0.3	51.3	21.6	7.2	4.5	15.1	100.0
1972	0.3	51.1	21.8	7.6	5.3	13.9	100.0
1973	0.2	52.0	20.6	5.7	5.6	15.8	100.0
1974	0.2	48.6	21.9	5.5	5.0	18.8	100.0
1975	0.3	49.5	19.3	6.1	5.5	19.4	100.0
1976	0.4	38.4	17.9	7.2	8.3	27.7	100.0
1977	0.4	54.7	16.0	6.2	9.5	13.2	100.0
1978	0.4	47.1	25.7	7.1	11.6	8.0	100.0
1979	0.4	44.7	31.3	7.1	10.2	6.3	100.0
1980	0.3	37.0	27.1	7.4	7.2	21.1	100.0
1981	0.5	35.3	29.1	7.2	6.7	21.2	100.0
1982	0.7	35.6	29.8	9.5	9.7	14.8	100.0
1983	0.7	44.0	22.5	11.6	12.3	8.9	100.0
1984	0.7	41.6	24.5	13.9	11.2	8.1	100.0
1985	0.7	43.8	24.9	11.8	11.0	7.9	100.0
1986	0.3	22.3	23.4	43.6	6.4	4.0	100.0
1987	0.3	26.6	4.9	56.5	7.2	4.4	100.0
Purata Sumbangan						Purata Nisbah	
1964-87	0.5	37.2	23.8	19.9	7.6	11.1	100.0
1964-69	0.8	36.9	46.9	4.0	1.1	10.2	100.0
1970-79	0.3	47.3	22.7	6.6	7.4	15.7	100.0
1980-87	0.5	33.0	21.2	27.6	8.5	9.3	100.0

Sumber : Penyata Kewangan Negeri (1964-85)
Anggaran Belanjawan Negeri (1986- 87)

Jadual 7
KEDAH : Komposisi Jenis Perbelanjaan Kepada Perbelanjaan Mengurus (RM'000)

Tahun	P/Diraja	Emolumen Aset	Bekalan	Hutang	Berian	Caruman	Total
1964	178	7,784	10,314	408	275	1,610	20,569
1965	214	8,946	10,352	622	277	3,144	23,555
1966	214	9,542	10,761	877	280	4,250	25,924
1967	214	9,538	10,889	1,100	280	4,032	26,053
1968	214	9,621	13,798	1,482	277	1,750	27,142
1969	214	9,713	14,054	1,538	282	500	26,301
1970	179	9,640	10,936	1,804	1,419	6,027	30,005
1971	96	18,704	7,854	2,628	1,647	5,500	36,429
1972	94	18,329	7,806	2,730	1,918	5,000	35,877
1973	94	21,329	8,452	2,334	2,306	6,500	41,012
1974	94	22,014	9,923	2,484	2,267	8,496	45,278
1975	127	22,903	8,914	2,812	2,530	9,000	46,286
1976	214	21,383	9,967	4,007	4,647	15,445	55,663
1977	214	33,069	9,662	3,764	5,772	8,000	60,481
1978	214	23,425	12,805	3,553	5,760	4,000	49,757
1979	214	24,156	16,918	3,847	5,516	3,402	54,053
1980	214	29,367	21,455	5,840	5,685	16,710	79,271
1981	471	35,731	29,457	7,246	6,773	21,500	101,178
1982	722	37,329	31,247	10,007	10,141	15,500	104,946
1983	737	44,565	22,770	11,748	12,478	9,000	101,298
1984	737	46,122	27,233	15,443	12,421	9,000	110,956
1985	779	50,121	28,449	13,510	12,584	9,000	114,443
1986	779	55,737	58,486	109,232	16,089	10,000	250,323
1987	785	60,040	11,101	127,728	16,307	10,000	225,961
Purata Sumbangan Purata Nisbah							
1964-87	345	26,213	16,817	14,031	5,330	7,807	70,532
1964-69	208	9,191	11,695	1,005	279	2,548	24,924
1970-79	154	21,495	10,324	2,996	3,378	7,137	45,484
1980-87	653	44,877	28,775	37,594	11,560	12,589	136,047

Sumber : Penyata Kewangan Negeri (1964-85)
Anggaran Belanjawan Negeri (1986- 87)

Jadual 8

KEDAH : Kadar Pertumbuhan Mengikut Jenis Perbelanjaan Mengurus

Tahun	P/Diraja	Emolumen	Bekalan Aset	Hutang	Berian	Caruman	Total
1964							
1965	20.2	14.9	0.4	52.5	0.7	95.3	14.5
1966	0.0	6.7	4.0	41.0	1.1	35.2	10.1
1967	0.0	0.0	1.2	25.4	0.0	-5.1	0.5
1968	0.0	0.9	26.7	34.7	-1.1	-56.6	4.2
1969	0.0	1.0	1.9	3.8	1.8	-71.4	-3.1
1970	-16.4	-0.8	-22.2	17.3	403.2	1105.4	14.1
1971	-46.4	94.0	-28.2	45.7	16.1	-8.7	21.4
1972	-2.1	-2.0	-0.6	3.9	16.5	-9.1	-1.5
1973	0.0	16.4	8.3	-14.5	20.2	30.0	14.3
1974	0.0	3.2	17.4	6.4	-1.7	30.7	10.4
1975	35.1	4.0	-10.2	13.2	11.6	5.9	2.2
1976	68.1	-6.6	11.8	42.5	83.7	71.6	20.3
1977	0.0	54.7	-3.1	-6.1	24.2	-48.2	8.7
1978	0.0	-29.2	32.5	-5.6	-0.2	-50.0	-17.7
1979	0.0	3.1	32.1	8.3	-4.2	-15.0	8.6
1980	0.0	21.6	26.8	51.8	3.1	391.2	46.7
1981	120.1	21.7	37.3	24.1	19.1	28.7	27.6
1982	53.3	4.5	6.1	38.1	49.7	-27.9	3.7
1983	2.1	19.4	-27.1	17.4	23.0	-41.9	-3.5
1984	0.0	3.5	19.6	31.5	-0.5	0.0	9.5
1985	5.7	8.7	4.5	-12.5	1.3	0.0	3.1
1986	0.0	11.2	105.6	708.5	27.9	11.1	118.7
1987	0.8	7.7	-81.0	16.9	1.4	0.0	-9.7

Sumber : Penyata Kewangan Negeri (1964-85)
Anggaran Belanjawan Negeri (1986- 87)

Jadual 9
KEDAH : Peratusan Sumbangan Jenis PerbelanjaanPembangunan Mengikut Jabatan

Tahun	JKR	PD&T	MB&SUK	JHaiwan	JPT	JPtanian	JHutan	PKewNg	PT&Gal	Total
1964	63.2	5.6	9.2	0.0	18.0	3.1	0.9	0.0	0.0	100.0
1965	58.5	4.8	10.	0.1	23.6	1.5	0.7	0.0	0.0	100.0
1966	44.3	6.8	19.7	0.0	19.3	8.2	1.7	0.0	0.0	100.0
1967	38.9	4.2	23.7	0.0	20.5	10.9	1.9	0.0	0.0	100.0
1968	42.3	6.3	15.8	0.0	16.4	16.7	2.6	0.0	0.0	100.0
1969	42.9	6.2	14.2	0.0	17.9	15.1	3.6	0.0	0.0	100.0
1970	64.6	4.7	11.4	0.0	15.1	2.8	1.4	0.0	0.0	100.0
1971	52.9	5.5	27.2	0.0	12.9	1.5	0.0	0.0	0.0	100.0
1972	44.9	12.5	24.0	0.0	14.8	3.8	0.0	0.0	0.0	100.0
1973	31.6	1.1	57.9	0.0	7.5	1.2	0.8	0.0	0.0	100.0
1974	23.3	1.7	65.0	0.3	7.5	0.9	1.3	0.0	0.0	100.0
1975	23.9	0.7	66.2	0.6	6.2	1.0	1.3	0.0	0.0	100.0
1976	30.8	1.5	52.8	1.2	10.1	0.5	2.9	0.0	0.0	100.0
1977	25.8	0.2	67.1	0.4	4.5	0.1	1.2	0.8	0.0	100.0
1978	47.6	0.8	37.4	0.5	10.7	0.3	1.9	0.8	0.0	100.0
1979	55.9	0.0	28.5	0.4	12.1	0.5	1.7	0.6	0.4	100.0
1980	64.6	0.0	19.4	0.4	13.1	1.5	0.8	0.0	0.1	100.0
1981	46.9	0.0	42.4	0.3	8.8	0.3	0.6	0.0	0.7	100.0
1982	29.0	0.0	62.2	0.4	7.4	0.5	0.3	0.0	0.2	100.0
1983	37.3	0.0	54.8	0.4	6.2	0.5	0.4	0.0	0.4	100.0
1984	55.8	0.0	36.0	1.7	4.2	1.1	0.5	0.0	0.7	100.0
1985	51.5	0.0	36.0	3.0	6.2	1.5	0.8	0.0	1.1	100.0
1986	35.4	0.0	56.1	1.3	4.3	0.8	0.6	0.5	0.8	100.0
1987	39.5	0.0	52.3	1.4	2.8	2.2	0.7	0.7	0.4	100.0
Purata [%] Sumbangan										
1964-87	41.2	0.4	47.9	0.9	7.0	1.2	0.8	0.3	0.4	100.0
1964-69	51.1	5.6	14.7	0.0	19.4	7.6	1.6	0.0	0.0	100.0
1970-79	37.8	1.3	48.9	0.5	8.9	0.7	1.5	0.4	0.1	100.0
1980-87	41.6	0.0	49.1	1.0	6.0	1.0	0.6	0.2	0.5	100.0

Sumber : Penyata Kewangan Negeri (1964-85)
Anggaran Belanjawan Negeri (1986- 87)

Jadual 10

KEDAH : Komposisis PerbelanjaanPembangunan Mengikut Jabatan kepada Perbelanjaan Pembangunan (RM'000)

Tahun	JKR	PD&T	MB&SUK	JHaiwan	JPT	JPtanian	JHutan	PKewNg	PT&Gal	Total
1964	6,574	578	956	5	1,872	322	97			10,402
1965	3,609	297	669	5	1,455	93	42			6,710
1966	2,846	438	1,265		1,238	527	110			6,424
1967	1,991	214	1,212		1,049	557	98			5,121
1968	1,586	237	592		614	624	96			3,478
1969	1,626	236	539		679	573	138			3,791
1970	3,122	229	550		730	136	69			4,835
1971	2,986	310	1,538		726	84				5,643
1972	3,055	850	1,632		1,010	258				6,804
1973	3,122	105	5,712		737	116	80			9,782
1974	4,017	288	11,200	60	1,291	162	219			17,236
1975	5,595	168	15,512	141	1,461	232	306			23,415
1976	5,174	259	8,879	209	1,704	85	493			16,803
1977	11,274	70	29,288	184	1,954	42	529	336		43,676
1978	15,991	263	12,581	170	3,581	102	644	282		33,615
1979	21,408		10,914	152	4,630	177	661	222	152	38,316
1980	37,653		11,326	225	7,643	870	488		72	58,278
1981	51,557		46,633	359	9,658	348	684		747	109,986
1982	39,166		83,923	485	10,022	684	468		212	134,960
1983	41,926		61,696	500	7,023	558	445		397	112,545
1984	47,125		30,364	1,472	3,522	933	394		572	84,381
1985	24,820		17,353	1,456	3,007	700	366		535	48,236
1986	66,136		104,820	2,511	8,022	1,569	1,211	1,000	1,465	186,734
1987	56,285		74,505	2,035	4,051	3,108	985	1,000	500	142,469
Purata [%] Sumbangan										
1964-87	19,110	189	22,236	415	3,237	536	359	0 118	194	46,394
1964-69	3,038	333	872	2	1,151	449	97	0 0	0	5,394
1970-79	7,574	254	9,781	92	1,782	140	300	0 84	15	20,021
1980-87	45,584	0	53,827	1,130	6,618	1,096	630	0 250	562	109,699

Sumber : Penyata Kewangan Negeri (1964-85)
Anggaran Belanjawan Negeri (1986- 87)

Jadual 11

Kedah : Kadar Pertumbuhan Jenis Perbelanjaan Pembangunan Mengikut Jabatan

Tahun	JKR	PD&T	MB&SUK	JHaiwan	JPT	JPtanian	JHutan	PKeNg	PT&Gal	Total
1964										
1965	-45.1	-48.5	-30.0	2.0	-22.3	-71.1	-57.2			-40.7
1966	-21.1	47.1	89.2	-100.0	-14.9	467.7	164.3			4.1
1967	-30.0	-51.0	-4.2		-15.3	5.6	-10.6			-20.3
1968	-20.4	10.5	-51.1		-41.4	12.0	-2.3			-26.8
1969	2.5	-0.2	-9.0		10.5	-8.2	43.9			1.1
1970	92.0	-3.2	2.0		7.5	-76.2	-50.1			27.6
1971	-4.4	35.3	179.7		-0.4	-38.2	-100.0			16.7
1972	2.3	174.6	6.1		39.0	206.4				20.6
1973	2.2	-87.7	250.1		-27.0	-55.0				45.1
1974	28.7	174.8	96.1		75.1	39.9	175.3			74.6
1975	39.3	-41.6	38.5	135.8	13.1	42.9	39.7			35.8
1976	-7.5	53.9	-42.8	48.0	16.7	-63.2	61.1			-28.2
1977	117.9	-73.0	229.8	-11.8	14.6	-51.1	7.3			159.9
1978	41.8	276.5	-57.0	-7.6	83.3	144.7	21.8	-16.2		-23.0
1979	33.8	-100.0	-13.3	-10.8	29.3	72.8	2.5	-21.1		14.0
1980	75.9		3.8	48.5	65.1	392.1	-26.1	-100.0	-52.5	52.1
1981	36.9		311.7	59.4	26.4	-60.0	40.0		932.6	88.7
1982	-24.0		80.0	35.1	3.8	96.5	-31.5		-71.6	22.7
1983	7.0		-26.5	3.1	-29.9	-18.4	-5.0		87.4	-16.6
1984	12.4		-50.8	194.2	-49.9	67.2	-11.6		44.2	-25.0
1985	-47.3		-42.8	-1.1	-14.6	-25.0	-6.9		-6.6	-42.8
1986	166.5		504.0	72.5	166.8	124.1	230.7		174.0	287.1
1987	-14.9		-28.9	-18.9	-49.5	98.1	-18.7	0.0	-65.9	-23.7

Sumber : Penyata Kewangan Negeri (1964-85) Anggaran Belanjawan Negeri (1986- 87)

Jadual 12

KEDAH : Peratusan Sumbangan Perbelanjaan Pembangunan Mengikut Klasifikasi Ekonomi

Tahun	Agric	Forest	Livestik	Infstru	PKNK/ COMM	IRRG	URBAN	RUMAH	RURAL	ADMIN	SOSIAL	TOTAL
1964	6.9	0.0	0.9	56.0	0.0	17.7	0.0	7.3	1.8	5.7	3.6	100.0
1965	5.7	0.7	0.1	52.5	0.0	22.9	0.0	9.3	1.6	3.0	4.3	100.0
1966	12.3	1.7	0.0	31.4	0.0	18.0	0.0	17.8	1.9	6.4	10.5	100.0
1967	13.8	1.9	0.0	29.0	0.0	20.1	0.0	21.8	1.8	5.2	6.3	100.0
1968	22.9	2.1	0.0	30.8	0.0	16.4	0.0	12.1	3.7	2.8	9.2	100.0
1969	14.4	2.2	0.0	30.0	0.0	17.9	0.0	10.8	3.5	5.8	15.5	100.0
1970	6.0	0.9	0.0	22.9	0.0	15.0	0.0	9.0	2.3	30.9	13.0	100.0
1971	3.6	0.0	0.0	14.3	0.0	12.9	0.0	25.7	1.5	22.6	19.3	100.0
1972	3.8	0.0	0.0	9.9	14.8	14.8	0.2	7.1	1.9	21.1	26.4	100.0
1973	1.0	0.8	0.0	13.3	51.6	7.5	0.8	3.0	2.5	11.6	8.0	100.0
1974	0.0	1.1	0.3	9.3	56.4	7.5	0.8	5.3	2.5	11.3	5.5	100.0
1975	0.1	1.1	0.5	11.6	59.4	6.2	0.3	5.8	0.8	11.9	2.3	100.0
1976	0.2	2.4	1.0	16.4	45.2	10.1	0.2	6.2	1.3	12.5	4.7	100.0
1977	1.0	1.2	0.4	22.8	59.9	4.5	0.2	6.2	0.7	2.4	1.7	100.0
1978	1.0	1.7	0.4	42.5	21.7	10.7	0.3	14.1	1.3	4.2	3.0	100.0
1979	0.3	1.1	0.4	48.6	12.5	12.1	0.1	14.5	1.2	6.1	2.9	100.0
1980	1.0	0.5	0.3	59.1	5.8	13.1	1.4	11.3	0.8	6.0	0.7	100.0
1981	0.1	0.6	0.3	41.9	27.6	8.7	0.8	12.8	0.7	5.4	1.0	100.0
1982	0.3	0.3	0.3	25.5	41.4	7.4	0.0	19.0	0.8	3.8	1.2	100.0
1983	0.2	0.4	0.3	35.1	13.2	6.2	0.0	37.5	0.5	2.4	4.2	100.0
1984	1.0	0.5	1.6	50.1	17.9	4.0	1.2	14.7	1.0	5.1	2.9	100.0
1985	0.9	0.8	2.7	46.1	2.6	6.0	11.2	18.4	3.4	5.1	2.7	100.0
1986	0.5	0.6	1.1	26.5	36.4	4.2	11.8	6.7	0.9	9.5	1.7	100.0
1987	2.1	0.7	1.4	28.9	25.8	2.7	11.2	11.9	1.8	11.4	2.1	100.0
Purata [%] Sumbangan												
1964-87	1.0	0.7	0.8	34.0	27.1	6.9	4.2	14.6	1.2	6.9	2.7	100.0
1964-69	11.2	1.2	0.3	41.7	0.0	18.9	0.0	12.5	2.2	5.0	7.2	100.0
1970-79	0.6	1.2	0.4	26.9	37.7	8.9	0.3	9.5	1.3	8.5	4.7	100.0
1980-87	0.7	0.6	0.9	35.3	25.7	5.9	5.3	15.9	1.1	6.6	2.0	100.0

Sumber : Penyata Kewangan Negeri (1964-85)
Anggaran Belanjawan Negeri (1986- 87)

Jadual 13

KEDAH : Perbelanjaan Pembangunan Mengikut Klasifikasi Ekonomi (RM'000)

Tahun	Agric	Forest	Livestik	Infrstru	PKNK/ COMM	IRRG	URBAN	RURAL	RUMAH	ADMIN	SOSIAL	TOTAL
1964	722		97	5,827		1,837		192	763	594	370	10,402
1965	354	42	5	3,239		1,411		96	572	187	264	6,170
1966	790	110		2,018		1,157		123	1,142	410	674	6,424
1967	709	98		1,483		1,027		94	1,118	267	325	5,121
1968	857	79		1,156		614		139	453	106	344	3,748
1969	545	84		1,136		677		131	408	221	589	3,791
1970	290	42		1,108		725		113	437	1,493	627	4,835
1971	204			808		726		87	1,450	1,277	1,091	5,643
1972	260			671	1,007	1,010	14	130	481	1,436	1,795	6,804
1973	98	77		1,317	5,094	737	80	242	297	1,145	785	9,872
1974		183	60	1,601	9,716	1,291	138	428	918	1,955	946	17,236
1975	26	252	122	2,727	13,907	1,454	73	186	1,347	2,791	530	23,415
1976	27	400	163	2,751	7,591	1,704	31	224	1,034	2,095	783	16,803
1977	33	516	175	9,954	26,158	1,954	109	302	2,720	1,033	722	43,676
1978	48	570	129	14,295	7,300	3,581	108	438	4,736	1,396	1,014	33,615
1979	117	413	151	18,635	4,800	4,629	53	474	5,567	2,354	1,123	38,316
1980	589	299	188	34,435	3,400	7,642	800	482	6,575	3,473	395	58,278
1981	105	684	354	46,134	30,325	9,590	850	777	14,122	5,940	1,105	109,986
1982	354	468	432	34,360	55,857	9,973	54	1,054	25,662	5,081	1,665	134,960
1983	194	445	326	39,507	14,892	6,935		511	42,232	2,753	4,750	112,545
1984	852	394	1,319	42,286	15,069	3,395	1,004	881	12,363	4,333	2,485	84,381
1985	450	366	1,317	22,255	1,273	2,890	5,395	1,631	8,883	2,454	1,322	48,236
1986	894	1,211	2,096	49,461	68,057	7,872	22,000	1,700	12,533	17,800	3,110	186,734
1987	3,008	985	1,935	41,131	36,821	3,901	16,000	2,570	16,954	16,174	2,990	142,469
Purata Sumbangan												
1964-87	480	322	370	15,762	12,553	3,197	1,946	542	6,782	3,199	1,242	46,394
1964-69	663	69	17	2,477	0	1,121	0	129	743	298	428	5,943
1970-79	110	245	80	5,387	7,557	1,781	61	262	1,899	1,698	942	20,021
1980-87	806	607	996	38,696	28,212	6,525	5,763	1,201	17,416	7,251	2,228	109,699

Sumber : Penyata Kewangan Negeri (1964-85)
Anggaran Belanjawan Negeri (1986- 87)

Jadual 14

KEDAH : Kedudukan Fiskal Kerajaan Negeri (RM '000)

TAHUN	HASIL	MENGURUS	PBGNAN	DEFISIT SEMASA	DEFISIT SELURUH
1964	19,704	20,569	10,402	(865)	(11,267)
1965	22,768	23,555	6,710	(787)	(6,957)
1966	25,524	25,924	6,424	(400)	(6,824)
1967	26,695	26,053	5,121	642	(4,479)
1968	26,763	27,142	3,748	(379)	(4,127)
1969	28,296	26,301	3,791	1,995	(1,796)
1970	28,979	30,005	4,835	(1,026)	(5,861)
1971	35,810	36,429	5,643	(619)	(6,262)
1972	34,126	35,877	6,804	(1,751)	(8,555)
1973	36,645	41,012	9,872	(4,367)	(14,239)
1974	36,067	45,278	17,236	(9,211)	(26,447)
1975	47,044	46,286	23,415	758	(22,657)
1976	51,601	55,663	16,803	(4,062)	(20,865)
1977	53,878	60,481	43,676	(6,603)	(50,279)
1978	50,970	49,757	33,615	1,213	(32,402)
1979	62,168	54,053	38,316	8,115	(30,201)
1980	51,686	79,271	58,278	(27,585)	(85,863)
1981	66,398	101,178	109,986	(34,780)	(144,766)
1982	87,239	104,946	134,960	(17,707)	(152,667)
1983	68,757	101,298	112,545	(32,541)	(145,086)
1984	102,850	110,956	84,381	(8,106)	(92,487)
1985	76,323	114,443	48,236	(38,120)	(86,356)
1986	111,149	250,323	186,734	(139,174)	(325,908)
1987	88,621	225,961	142,469	(137,340)	(279,809)
Purata Sumbangan					
1964-87	51,669	70,532	46,394	(18,862)	(65,257)
1964-69	24,958	24,924	5,943	34	(5,908)
1970-79	43,729	45,484	20,021	(1,755)	(21,777)
1980-87	81,628	136,047	109,699	(54,419)	(164,118)

Sumber : Penyata Kewangan Negeri (1964-85)
Anggaran Belanjawan Negeri (1986- 87)

Lampiran A

BUTIRAN HASIL, CUKAI DAN LESEN DI BAWAH JENIS I

1. KEDAI TUAK KERAJAAN
2. KEDAI TUAK RAYA
3. CUKAI, LESEN, GANTIRUGI DAN PAMPASAN
4. SEWA TANAH (BERULANG)
5. SEWA TANAH (LESEN TAHUNAN)
6. SEWA GALIAN
7. BAYARAN TAHUNAN YANG DISATUKAN
8. PENAKSIR
9. SENJATA DAN ALAT SENJATA
10. PELELONG
11. BASIKAL, KERETA LEMBU DAN LAIN-LAIN KERETA
12. BINATANG PERBURUAN DAN BURUNG-BURUNG
13. KEDAI MAIN BILLIARD
14. PERAHU
15. TUKANG GIGI
16. TEMPAT MASAK ARAK
17. MEMBOTOL DAN MEMINDAH MINUMAN MABUK
18. LESEN-LESEN PENYEDAP TUAK
19. PENDAFTARAN ANJING
20. HIBURAN
21. BARANG-BARANG LETUPAN
22. PERIKANAN
23. TANAH DAN GALIAN :
    a) TANAH
    b) GALIAN
24. BERBAGAI-BAGAI/PELBAGAI LESEN MULAI 1982

25. PEMINJAM WANG
26. PAJAK GADAI
27. PENJAJA
28. PENULIS SURAT PERMOHONAN
29. PETROLIUM
30. KANDANG BABI
31. PERARAKAN
32. PENYELIAAN GETAH
33. JUALAN BARANG-BARANG BERACUN
34. PENIAGA BARANG-BARANG SUDAH PAKAI
35. KEDAI MINUMAN KERAS DAN TUAK
36. PANGGONG WAYANG
37. TEMBAKAU
38. TIMBANG SUKAT
39. UNDANG-UNDANG BINATANG
40. BARANG-BARANG KAWALAN (1974)
41. PERMIT MENGAJAR (1974)
42. KUTIPAN HASIL MENURUT AKTA EKSAIS 1976
43. CUKAI HIBURAN

BUTIRAN HASIL DARI BAYARAN MAHKAMAH ATAU BAYARAN PEJABAT BAGI PERKHIDMATAN TERTENTU DI BAWAH JENIS II

1. MAHKAMAH AWAM
2. MAHKAMAH JENAYAH/UNDANG-UNDANG PENTADBIRAN AGAMA ISLAM
3. BAYARAN PARIT DAN TALIAIR/CUKAI TALIAIR
4. TANAH/PELBAGAI BAYARAN TANAH/PELBAGAI CUKAI TANAH
5. TUNGGAKAN CUKAI TALIAIR SEBELUM TAHUN 1976
6. UNDANG-UNDANG AKTA PENANAM PADI (1970)
7. PENDAFTARAN PERKAHWINAN AWAM
8. UNDANG-UNDANG PENDAFTARAN PERKAHWINAN DAN CERAI ORANG AWAM
9. GALIAN
10. BAYARAN KEMAJUAN GALIAN
11. BERBAGAI/PELBAGAI BAYARAN PERKHIDMATAN
12. KERANTINA HAIWAN
13. PENDAFTARAN KERBAU LEMBU/(HAIWAN)
14. KANDANG BABI
15. TIMBANG DAN SUKAT
16. BAYARAN MEMERIKSA ALAT PEMADAM API
17. PERTANIAN - JUALAN HASIL USAHA
18. SEWA PENGANGKUTAN KERAJAAN
19. PELBAGAI TERIMAAN/PELBAGAI BAYARAN
20. NAIK HAJI - BAYARAN PAS/KOMISYEN
21. PERKHIDMATAN IKHTISAS YANG TELAH DIBERI
22. PERKHIDMATAN YANG TELAH DIBERI KEPADA NEGERI LAIN
23. ANIKA JUALAN
24. UBAT DAN BAYARAN HAIWAN

25. JUALAN DAN BAYARAN LAIN BERKENAAN DENGAN TERNAK

26. HAIWAN JUAL LEMBU PAWAH

27. HAIWAN JUAL ANAK AYAM

28. KELENGKAPAN PAIP AIR

29. CARUM DARI KUMPULAN WANG BEKALAN AIR

30. PELBAGAI PERKHIDMATAN BEKALAN AIR

31. PELBAGAI PERKHIDMATAN PEKERJA-PEKERJA PERUSAHAAN & BURUH KASAR

32. DALAL ATAS CUKAI PELAJARAN

33. LEMBAGA BANDARAN

    A. LEMBAGA BANDARAN KOTA SETAR

    B. LEMBAGA BANDARAN LANGKAWI

    C. LEMBAGA BANDARAN KUBANG PASU

    D. LEMBAGA BANDARAN KUALA MUDA

    E. LEMBAGA BANDARAN BALING

    F. LEMBAGA BANDARAN KULIM

    G. LEMBAGA BANDARAN BANDAR BAHARU

    H. MAJLIS BANDARAN KULIM

    I. LEMBAGA BANDARAN PENDANG

Lampiran C

BUTIRAN HASIL DARI TERIMAAN KERANA PEKERJAAN YANG BERUPA PERNIAGAAN DI BAWAH JENIS III

1. BAYARAN CUKAI AIR
2. BEKALAN AIR
3. JUALAN TUAK
4. JUALAN BANGUNAN DAN BARANG YANG TAK BOLEH DIGUNAKAN
5. JUALAN HARTA KERAJAAN

BUTIRAN HASIL DARI HARTA BENDA KERAJAAN DI BAWAH JENIS IV

1. BANGUNAN DAN PERKAKAS RUMAH
2. POKOK BUAH-BUAHAN, KEBUN GETAH DAN LAIN-LAIN
3. BAYARAN PERSINGGAHAN, BAYARAN RUMAH REHAT
4. BUNGA, BAKI DAN PERATUSAN DI BANK
5. BERBAGAI-BAGAI DAN PENANAM MODAL
6. FAEDAH-FAEDAH PINJAMAN PERUMAHAN
7. FAEDAH-FAEDAH ATAS PINJAMAN KEPADA PKNK

BUTIRAN HASIL DARI PELBAGAI TERIMAAN DAN JUALAN TANAH DI BAWAH JENIS V

1. DENDA MAHKAMAH (JENAYAH) + RAMPASAN/DENDA DI BAWAH UNDANG-UNDANG PENTADBIRAN AGAMA ISLAM
2. DENDA MAHKAMAH (GALIAN) + RAMPASAN
3. BERBAGAI
4. WANG YANG DAPAT BALIK DARIPADA RANCANGAN PANDUAN
5. WANG YANG DAPAT BALIK DARIPADA LEBIH DI DALAM TAHUN YANG LEPAS
6. PINJAMAN DARIPADA KERAJAAN PERSEKUTUAN
7. BAYARAN BALIK PENDAHULUAN BAGI HARI RAYA PUASA
8. BAYARAN BALIK PINJAMAN DARIPADA BADAN-BADAN LAIN
9. BAKI YANG TIDAK DIBELANJAKAN DALAM KIRA-KIRA LEMBAGA SEKOLAH
10. PERTUKANGAN DAN SEKOLAH LATIHAN GADIS
11. WANG BERLEBIHAN DARI KIRA-KIRA AMANAH
12. BAYARAN BALIK PENDAHULUAN PAKAIAN BAGI PTN KEDAH/BAYARAN BALIK BELANJA PAKAIAN SERAGAM
13. IMBOHAN BALIK BAYARAN BALIK DAN UPAHAN DARIPADA KEMENTERIAN PERTANIAN BERKAITAN DENGAN MADA
14. BAYARAN BALIK PERBELANJAAN PENYENGGARAAN DARIPADA PENGHUNI-PENGHUNI RANCANGAN PERUMAHAN AWAM
15. PREMIUM GERAN
16. PREMIUM LIS LOMBONG

BUTIRAN HASIL DARI PEMBELIAN KUMPULAN WANG DARI KERAJAAN PERSEKUTUAN DI BAWAH JENIS VI

1. PEMBERIAN BERKENAAN DENGAN CUKAI EKSPORT TIMAH
2. PEMBERIAN MENGIKUT BILANGAN RAKYAT SEBANYAK RM15-10/4/20-1-6-3
3. PEMBERIAN SEBANYAK RM4,500 SEBATU/ RM6200 SEBATU
4. PEMBERIAN BAGI PELAJARAN AGAMA
5. PEMBERIAN BERKENAAN DENGAN CUKAI BIJIH BESI
6. PEMBERIAN BERKENAAN DENGAN CUKAI LAIN-LAIN BIJIH
7. PEMBERIAN DARIPADA KUMPULAN WANG CADANGAN NEGERI
8. BAYARAN KERAJAAN NEGERI SELAT MENURUT PERJANJIAN TAHUN 1868
9. PEMBERIAN BAGI PENYENGGARAAN LORONG-LORONG BELAKANG
10. PEMBERIAN PENYELENGGARAAN JALANRAYA KAWASAN PERUMAHAN AWAM KOS RENDAH
11. PEMBERIAN PERTAMBAHAN HASIL KEPADA KERAJAAN NEGERI
12. PEMBERIAN PENYENGGARAAN PIHAK-PIHAK BERKUASA TEMPATAN
13. PENERIMAAN DARIPADA AGENSI KERAJAAN YANG LAIN
14. BAYARAN 5% KEPADA NEGERI : PROJEK PEMBANGUNAN PERSEKUTUAN
15. JUALAN AIR MENTAH
16. BAYARAN 50% DARIPADA PERBELANJAAN MENGURUS BAGI JABATAN PARIT DAN TALIAIR, JABATAN HUTAN & JABATAN KEBAJIKAN MASYARAKAT

File:senkrarm/nbi
Disk:seminar